

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts vpvb@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

Atzinums Nr. 5-04/13

par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguvei (kūdras ieguves lauku paplašināšanai) kūdras atradnē “*Lielais Aknīstes purvs*”, Aknīstes novada Aknīstes pagastā

Derīgs līdz 2021. gada 17. septembrim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

AS “*Latvijas valsts meži*”, reģistrācijas Nr. 40003466281, adrese: Vaiņodes iela 1, Rīga, LV-1004, tālr. 67805015, elektroniskā pasta adrese: lvm@lvm.lv (turpmāk – Ierosinātāja).

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “*Vides Eksperti*”, reģistrācijas Nr. 40003820612, adrese: Ganību dambis 24D-25, Rīga, LV-1005, tālr. 27507017, elektroniskā pasta adrese: birojs@videseksperti.lv (turpmāk – Izstrādātāja).

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs):

Ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums (turpmāk – Ziņojums) kūdras ieguves lauku paplašināšanai atradnē “*Lielais Aknīstes purvs*” Aknīstes novada Aknīstes pagastā Birojā iesniegts 2018. gada 21. aprīlī. Papildinātais Ziņojums Birojā iesniegts 2018. gada 2. augustā.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” (turpmāk – Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgo izrakteņu (kūdras) ieguves lauku paplašināšana (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Aknīstes novads, Aknīstes pagasts, nekustamā īpašuma “*Lielais Aknīstes purvs*” ar kadastra numuru 5625 002 0111 zemes vienības ar kadastra apzīmējumu 5625 002 0075 daļa (zemes vienības daļas kadastra apzīmējums 5625 002 0075 8004, platība 61,5 ha) (turpmāk – Darbības vieta). Darbības vieta atrodas kūdras atradnes “*Lielais Aknīstes purvs*” (turpmāk – Atradne) 2013. gada izpētes iecirknī.

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību, ietekmes uz vidi novērtējumu un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – IVN) objekts ir kūdras ieguves lauku paplašināšana Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī par 61,5 ha (turpmāk – IVN teritorija). Atradnē jau notiek kūdras ieguve ~ 460 ha platībā, tāpat tuvākajā laikā plānots uzsākt ieguvi arī Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī 80 ha lielā platībā.
- 3.1.2. IVN Paredzētajai darbībai ir piemērots ar Biroja 2017. gada 10. februāra lēmumu Nr. 33 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” (turpmāk – Lēmums Nr. 33). Saistībā ar Paredzēto darbību un tās ietekmes uz vidi novērtējumu atzīmējams, ka:
- 3.1.2.1. Pamatojoties uz Biroja 2014. gada 13. jūnija lēmumu Nr. 286 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*”, laika periodā no 2014. – 2016. gadam kūdras lauku paplašināšanai Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī jau tika veikts IVN (darbības ierosinātāja – SIA “*Nordtorf*”; nosaukums mainīts uz SIA “*Hawita Baltic*”). Lai gan sākotnēji kūdras ieguves paplašināšana tika plānota visā 2013. gada izpētes iecirknī 141,5 ha platībā, pēc Ziņojuma 1. redakcijas sabiedriskās apspriešanas un tās gaitā saņemtajiem institūciju viedokļiem SIA “*Hawita Baltic*” samazināja derīgā izrakteņa ieguves platību līdz 80 ha Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa centrālajā daļā. Platības samazināšana galvenokārt bija saistīta ar to, ka ~1 km attālumā (A virzienā) no Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa atrodas mikroliegums, kas izveidots īpaši aizsargājamās putna sugas (melnā stārķa *Ciconia nigra*) aizsardzībai, un ietekmes novērtējuma rezultāti, kas iegūti laika periodā no 2014. – 2016. gadam, nebija pietiekami, lai izdarītu pamatotus secinājumus par sagaidāmās ietekmes būtiskumu un ietekmes novēršanas vai samazināšanas pasākumiem, kas nepieciešami un piemēroti, lai kūdras ieguvi veiktu visā Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa teritorijā.
- 3.1.2.2. Attiecībā uz kūdras ieguvi Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa samazinātajā platībā (80 ha) Birojs 2016. gada 18. maijā izdeva Atzinumu Nr. 6 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguvei (kūdras ieguves lauku paplašināšana) kūdras atradnē “Lielais Aknīstes purvs”, Aknīstes novada Aknīstes pagastā*” (turpmāk – Atzinums Nr. 6). Aknīstes novada domes akcepta lēmums, ar kuru akceptēta kūdras ieguve Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa centrālajā daļā 80 ha platībā (turpmāk – IVN Atzinuma Nr. 6 teritorija), pieņemts 2016. gada 8. jūnijā (lēmuma protokola Nr.8).
- 3.1.2.3. 2017. gada 10. janvārī Ierosinātāja iesniedza Birojā iesniegumu, ar kuru IVN veikšanai pieteica ieceri paplašināt kūdras ieguves laukus arī pārējā Atradnes 2013. gada izpētes daļā (61,5 ha), kuru neaptver Atzinums Nr. 6. Pamatojoties uz Ierosinātājas iesniegumu, Birojs 2017. gada 10. februārī ar Lēmumu Nr. 33 piemēroja ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru kūdras ieguves lauku paplašināšanai par 61,5 ha (Paredzētā darbība), kas paredzētu kūdras ieguvi visā jau iepriekš plānotajā Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa (141,5 ha) platībā.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Vadoties no lietderības apsvērumiem Birojs savā atzinumā atkārtoti neizklāsta visu darbības vietas apstākļu un situācijas novērtējuma kopumu, kas jau ir ietverts Biroja Atzinumā Nr. 6, tāpat atkārtoti neizklāsta apstākļu un situācijas novērtējuma kopumu, kas ietverts Ziņojumā. Ziņojums ir neatņemama ietekmes uz vidi novērtējuma dokumentācijas sastāvdaļa, kas būs jāvērtē galējā lēmuma pieņemējam (Novērtējuma likuma 22. panta otrā daļa). Birojs šī atzinuma 3. nodaļā “*Īss Paredzētās darbības*

raksturojums” ar apakšnodaļām akcentē tikai vispārējos un būtiskākos apstākļus, savukārt ietekmju griezumā darbības vietas specifiskie apstākļi, kur nepieciešams, tiek ņemti vērā jau attiecīgajās šī atzinuma 6. nodaļas “*Ietekmes uz vidi novērtējums un nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama*” sadaļās.

- 3.2.2. Kūdras atradne “*Lielais Aknīstes purvs*” atrodas Aknīstes novada Aknīstes pagasta Z daļā, ~6 km uz ZA no Aknīstes pilsētas. Atradnes 2011. gada inventarizācijas iecirkņa platība ir 460 ha (to veido Austrumu un Rietumu laukumi) un tajā kūdras ieguvei veic SIA “*Hawita Baltic*” (VVD 2010. gada 20. janvāra licence Nr. CS10ZD0011; derīga līdz 2020. gada 19. janvārim). Savukārt 2013. gada izpētes iecirknī, kura kopējā platība ir 141,5 ha, kūdras ieguve vēl nav uzsākta, tomēr ir veikti priekšdarbi – kadastrāli uzmērīta un izdalīta kā atsevišķa zemes vienības daļa IVN Atzinuma Nr. 6 teritorijā (zemes vienības daļas kadastra apzīmējums 5625 002 0075 8003). Kūdras ieguvei IVN Atzinuma Nr. 6 teritorijā VVD 2017. gada 3. novembrī ir izdevis zemes dzīļu izmantošanas licenci Nr. CS17ZD0304 (derīga līdz 2033. gada 27. jūnijam).
- 3.2.3. Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa tiešā tuvumā neatrodas dzīvojamās mājas. Saskaņā ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras datiem 2013. gada izpētes iecirknim tuvākā viensēta ir “*Saules*” (~640 m uz R) un tā ir neapdzīvota. Citas 2013. gada izpētes iecirknim tuvākās viensētas atrodas vairāk kā 1 km attālumā (tuvākās dzīvojamās mājas un to attālumi no Atradnes norādīti Ziņojuma 3.1.1. attēlā).
- 3.2.4. Latvijas reģionālais autoceļš (turpmāk – a/c) P74 (Siliņi – Aknīste) šķērso Lielo Aknīstes purvu un sadala to divās daļās. Virzienā uz Aknīsti labajā pusē no a/c P74 atrodas un tam piekļaujas Atradnes 2011. gada inventarizācijas iecirkņa Rietumu laukums, bet kreisajā pusē – Austrumu laukums un 2013. gada izpētes iecirknis, kas atrodas ~700 m attālumā no a/c P74.
- 3.2.5. Transportēšanas vajadzībām tiek izmantoti iekšējie dzelzsbetona plātņu (tehnoloģiskie) transportēšanas ceļi (Ziņojuma 4. pielikums) un Ierosinātājas grants seguma ceļš, kas ved cauri Austrumu laukumam (pieslēdzas a/c P74). Tālākai transportēšanai līdz aptuveni 12 km attālumā esošajai SIA “*Hawita Baltic*” kūdras substrāta ražotnei, kas atrodas pie Aknīstes pilsētas ZA robežas (adrese: “*Aerodroms*”, Aknīstes pagasts, Aknīstes novads, LV-5208), tiek izmantoti a/c P74, a/c P73 un pašvaldības a/c 43, kuri ir asfaltēti.
- 3.2.6. 2013. gada izpētes iecirknim tuvākā ūdenstece ir Radžupe, kas tek virzienā no ZA uz DA gar Aknīstes purva A malu (~400-800 m attālumā no 2013. gada izpētes iecirkņa), un ietek Dienvidsusējā (ir tās labā krasta pieteka). Purva ūdeņi no kūdras izstrādes laukiem tiek novadīti (un plānots novadīt) Radžupē. Radžupe nav iekļauta Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr. 118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” 2. pielikumā – to upju un upju posmu, kas noteikti par prioritārajiem zivju ūdeņiem, sarakstā.
- 3.2.7. 2013. gada izpētes iecirkņa teritorijas bioloģisko vērtību apzināšana tika nodrošināta jau iepriekš veiktā IVN ietvaros un galvenie secinājumi, kas izriet no šāda novērtējuma, ietverti arī Atzinumā Nr. 6. Rezumējoši:
 - 3.2.7.1. Augu sugu un biotopu novērtējumu sagatavoja sertificēts sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperts (eksperta sertifikāta Nr. 038), 2015. gada 21. jūlija atzinumā (Ziņojuma 5. pielikums) konstatējot, ka Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī nav īpaši aizsargājamās vaskulāro augu sugas. No biotopiem konstatēts Eiropas savienības aizsargājamais biotops 91D0* *Purvaini meži*, savukārt iecirkņa centrālajā daļā – 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*.
 - 3.2.7.2. Ornitofaunas novērtējumu sagatavoja sertificēts ornitoloģijas jomas eksperts (eksperta sertifikāta Nr. 101, turpmāk – Eksperts Nr. 1), 2015. gada 15. jūlija atzinumā (turpmāk – Eksperta Nr. 1 atzinums) secinot, ka Darbības vieta nav

uzskatāma par nozīmīgu dzīvotni purviem specifiskajām putnu sugām (piemēram, purva tilbītei *Tringa glareola*, dzeltenajam tārtiņam *Pluvialis apricaria* u.c.), jo parastās priedes *Pinus sylvestris* kokaudze veido projektīvu segumu. Eksperta Nr. 1 atzinumā secināts, ka 2013. gada izpētes iecirkņa teritorijā sastopamas 9 Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumos Nr. 396 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*” (turpmāk – Noteikumi Nr. 396) vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību (turpmāk – Direktīva) 1. pielikumā iekļautās sugas: pelēkā dzilna *Picus canus*, melnā dzilna *Dryocopus martius*, dzērve *Gus grus*, mežzirbe *Bonasa bonasia*, niedru lija *Circus aeruginosus*, ķīķis *Pernis apivorus*, rubenis *Tetrao tetrix*, vakarlēpis *Caprimulgus europaeus* un grieze *Crex crex*. Eksperta Nr. 1 atzinumā minētie novērojumi reģistrēti arī dabas datu pārvaldības sistēmā “*Ozols*”. Eksperta Nr. 1 atzinumā nav konstatēti kūdras ieguvī izslēdzoši apstākļi, tomēr secināts, ka līdz šim neskartu vai mazāk skartu purva teritoriju zaudējums samazinās arī attiecīgajām putnu sugām (to populācijām) piemērotas dzīves vietas. Kā būtiskākās ar kūdras ieguvī saistītās ietekmes Eksperts Nr. 1 akcentējis troksni, arī iespējamās Radžupes ūdens kvalitātes izmaiņas, kas pastarpināti var traucēt arī melnā stārķa (*Ciconia nigra*) ligzdošanas sekmes ~1 km attāļajā mikroliegumā, jo troksnis un ūdens kvalitātes izmaiņas var traucēt putna barošanos Radžupē (atrodas starp Darbības vietu un mikroliegumu). Tādēļ Eksperts Nr. 1 atzinumā paudis viedokli, ka šo ietekmju mazināšanai nepieciešami kompleksi risinājumi – ap ieguves vietu jābūvē trokšņa un cieto daļiņu izplatību mazinoša barjera.

3.2.8. Atkārtotā IVN (t.i. Paredzētās darbības IVN) ietvaros savu vērtējumu par 2013. gada izpētes iecirkņa un tam piegulošajā teritorijā esošajām ornitoloģiskajām vērtībām papildus sniedzis vēl viens ornitoloģijas jomas eksperts (eksperta sertifikāta Nr. 052, turpmāk – Eksperts Nr. 2), par konstatēto sagatavojot 2017. gada 15. augusta atzinumu (turpmāk – Eksperta Nr. 2 atzinums). No Eksperta Nr. 2 atzinuma izriet, ka tā sagatavošanā izmantota arī Eksperta Nr. 1 atzinumā iekļautā informācija. Arī Eksperta Nr. 2 atzinumā secināts, ka Darbības vieta nav uzskatāma par nozīmīgu dzīvotni purviem specifiskajām putnu sugām. Eksperta atzinumā Nr. 2 norādīts, ka apsekošanas laikā novērotas biotopam raksturīgas un bieži sastopamas sugas, piemēram, peļu kliķāns *Buteo buteo*, krauklis *Corvus corax*, pelēkā zīlīte *Poecile montanus* u.c., tomēr apsekošanas ietvaros Eksperts Nr. 2 dabā nav konstatējis Noteikumos Nr. 396 un Direktīvas 1. pielikumā uzskaitītās putnu sugas. Atbilstoši Ziņojumam un Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) 2018. gada 25. maija vēstulē 4.9/2669/2018-N “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguves paplašināšanai kūdras atradnē “Lielais Aknīstes purvs”*” norādītajam, atkārtotā IVN ietvaros konstatēts, ka melnā stārķa (*Ciconia nigra*) aizsardzībai veidotajā mikroliegumā – koks, kurā ir putna ligzda, ir nokaltis, bet ligzda divus līdz trīs gadus vairs netiek izmantota.

3.2.9. Saskaņā ar spēkā esošo Aknīstes pilsētas ar lauku teritoriju teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam ar grozījumiem (apstiprināti ar Aknīstes novada domes 2009. gada 21. oktobra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 “*Par grozījumiem Aknīstes novada pašvaldības 26.06.2009. saistošajos noteikumos Nr. 5 “Par teritorijas plānojumiem”*”) (turpmāk – Teritorijas plānojums) grafisko daļu (karte “*Aknīstes pilsētas ar lauku teritoriju plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana un aizsargjoslas 2006. – 2018. grozījumi*”), Darbības vieta atrodas derīgo izrakteņu ieguves teritorijā (R_k), kuras galvenais zemes izmantošanas veids ir derīgo izrakteņu ieguve, būvju (pievedceļu u.c.) izbūve, kas nepieciešama derīgo izrakteņu ieguvei, un citi izmantošanas veidi (atskaitot apbūvi), līdz uzsākta derīgo izrakteņu ieguve. Darbības vietai piegulošajām teritorijām noteiktais zonējums arī ir derīgo izrakteņu ieguves teritorijas (R_k) vai mežsaimniecības teritorijas (M).

- 3.2.10. Saskaņā ar Valsts VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu datu bāzes “*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietas*” reģistru Darbības vieta nav noteikta kā piesārņota vai potenciāli piesārņota vieta.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Kūdras ieguvei paredzēts veikt vienlaicīgi gan pašreiz izstrādē esošajā Atradnes daļā, gan paplašināmajā kūdras ieguves teritorijā. Novērtēts, ka maksimālais ieguves laukums ar Paredzēto darbību Atradnes teritorijā var sasniegt 601,5 ha, maksimālais ieguves apjoms – 358 800 m³/gadā (53 800 t). Kūdras ieguves periods plānots no maija līdz septembrim, dienas laikā no plkst. 8.00 līdz 17.00, iegūstot ~800 h/gadā. Kūdras izvešana plānota visa gada griezumā darba dienās no plkst. 8.00 līdz 17.00.
- 3.3.2. Kūdras ieguve Atradnē paredzēta izmantojot divu veidu metodes – frēzkūdras un grieztās kūdras tehnoloģiju, kas Ziņojumā vērtētas kā Paredzētās darbības alternatīvas (kā prioritārais izstrādes veids norādīta gabalkūdras ieguve). Novērtēts, ka kopējais kūdras ieguves ilgums Atradnē varētu būt vēl 20 līdz 40 gadi.
- 3.3.3. Pirms Paredzētās darbības uzsākšanas, kur nepieciešams, plānota teritorijas atmežošana. Atbilstoši Ziņojumam Darbības vietā pēc zemes lietošanas veida meži sastāda tikai 0,6 ha, tomēr novērtēts, ka koku ciršanas darbi kopumā varētu sastādīt ~2 ha platību. Darbības vietā plānota esošo grāvju tīrīšana, kā arī jaunu grāvju (novadgrāvju, kartu grāvju) ierīkošana (veicamie darbi attēloti Ziņojuma 4. pielikumā). 2013. gada izpētes iecirkņa DR daļā paredzēts veidot nosēdbaseinu, kas vienlaicīgi nodrošinās arī ūdeni ugunsdzēsības vajadzībām (Ziņojuma tekstā arī sedimentācijas dīķis un nostādinātājdīķis).
- 3.3.4. Kūdras produkcijas izvešana no 2013. gada izpētes iecirkņa paredzēta ar kravas transportu (90 m³ jeb aptuveni ~14 t ietilpība), kas noklāts ar pārsegumu (tentu). Esošais transportēšanas reisu (turp-atpakaļ) skaits Ziņojumā norādīts līdz 2650 reisiem/gadā, bet papildus plānotais – 1330 reisi/gadā. Tādējādi kopējais reisu skaits no kūdras ieguves procesiem Atradnē sasniegs 3980. Atbilstoši Ziņojumam nav paredzēta jaunu pastāvīgu ceļu izbūve.
- 3.3.5. Darbības vietā nav plānots izbūvēt arī jaunas inženierkomunikācijas, kas saistītas ar elektroapgādi un ūdensapgādi. Atbilstoši Ziņojumam Paredzētās darbības nodrošināšanai nav nepieciešami ūdens resursi. Kūdras ieguves vietā strādājošo vajadzībām dzeramais ūdens tiek piegādāts, bet ugunsdzēsības vajadzībām tiks izmantots ūdens no kūdras laukos esošajām ūdenstilpēm, tuvumā esošiem novadgrāvjiem un nosēdbaseina. Darbinieku vajadzībām paredzēts nodrošināt biotualetes, savukārt pielāgotas sanitārās un atpūtas telpas tiks nodrošinātas aptuveni 12 km attālumā esošās Ražotnes teritorijā (Ražotnes darbībai izsniegta Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Pārvalde) atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. MA 15 IB 0009, turpmāk – Atļauja).
- 3.3.6. Radušos plastmasas atkritumu (plēves) un sadzīves atkritumu uzglabāšana līdz izvešanai plānota atbilstoši to uzglabāšanas noteikumiem, paredzot atkritumu savākšanas konteinerus.
- 3.3.7. Attiecībā uz ugunsdrošības pasākumiem Ziņojumā norādīts, ka visa kūdras ieguvei paredzētā tehnika aprīkota ar dzirksteļu slāpētājiem un ugunsdzēsamajiem aparātiem. Uz katru tehnisko līdzekli nodrošināts ugunsdzēsības aparāts un spainis ar 5 m garu virvi iespējamā ugunsgrēka dzēšanai. Kūdras ieguves teritorijas robežās tiks izveidotas ugunsdrošības atstarpes, visā ugunsdrošības atstarpē tiks izcirsti koki un novākti ciršanas atlikumi un kritālas. Ziņojumā atbilstoši Ministru kabineta 2016. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 238 “*Ugunsdrošības noteikumi*” prasībām norādīts, ka kūdras grēdas maksimālais izmērs nedrīkst pārsniegt 2000 m² un augstums 20 m, savukārt

ugunsdrošības attālums starp grēdām nedrīkst būt mazāks par 8 m. Pie grēdām gar to garākajām malām tiks nodrošinātas piebrauktuves vismaz no divām pusēm.

- 3.3.8. Kūdras ieguves tehnikai nepieciešamā degviela tiek glabāta un tehnika tiks uzpildīta ārpus Darbības vietas, proti, Ražotnes teritorijā esošajā degvielas uzpildes stacijā (darbības veids – degvielas uzpildes stacijas ar degvielas apjomu (lielāko kopējo degvielas daudzumu, kas pārsūknēts pēdējo triju gadu laikā) līdz 2000 m³ gadā – iekļauts Atļaujā).
- 3.3.9. Ziņojumā kā vēlamais Atradnes, tajā skaitā Darbības vietas, rekultivācijas veids norādīta renaturalizācija (purvu biotopu atjaunošana), vienlaikus secināts, ka minimālā izstrādātā platība, kurā būtu lietderīgi uzsākt renaturalizāciju, ir 20 ha, kad kūdras slānis sasniedzis 0,3-0,6 m. Tāpat secināts, ka renaturalizācijas īstenošanā jāņem vērā, vai appludināšana iespējama, neappludinot kūdras laukus, kuros vēl notiek kūdras ieguve. Tā kā visi minētie apstākļi ietekmē renaturalizācijas uzsākšanas laiku, ar mērķi jau savlaicīgāk nodrošināt risinājumus, kas samazina kūdras ieguves ietekmi uz vidi, Ierosinātāja paredzējusi rekultivācijas pagaidu risinājumus, kas ietver izstrādāto kūdras lauku sagatavošanu lauksaimniecībai, izveidojot ogulāju vai mētrāju audzēšanas laukus, un/vai kokaudžu plantāciju stādīšanai.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ziņojumā, vērtējot Paredzētās darbības alternatīvos risinājumus, izvērtētas divas kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas:
- 3.4.1.1. 1. alternatīvas gadījumā kūdras ieguve tiek veikta ar frēzēšanas paņēmieni, iegūstot frēzkūdru;
- 3.4.1.2. 2. alternatīvas gadījumā kūdras ieguve tiek veikta ar griešanas paņēmieni, iegūstot griezto kūdru jeb gabalkūdru.
- 3.4.2. Ziņojumā vērtētās kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas savstarpēji salīdzinātas, izvērtējot galvenos kritērijus, kas saistīti ar iegūstamās kūdras mitrumu, trokšņa līmeņa un gaisa kvalitātes izmaiņām no kūdras ieguves tehnikas, ugunsbīstamību un sociālekonomiskajiem aspektiem. Alternatīvu salīdzinājums apkopots Ziņojuma 6.1.1. tabulā.
- 3.4.3. Katrai no vērtētajām kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvām ir savas priekšrocības un trūkumi. Ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā novērtējot un salīdzinot minētās Paredzētās darbības gaitā pielietojamās kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas, sevišķi to radīto ietekmi uz gaisa kvalitāti un troksni, nav konstatēti tādi apstākļi, kas nepieļautu kādu no ieguves tehnoloģiju alternatīvām pielietot kūdras ieguvei Paredzētās darbības gaitā.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Biroja 2016. gada 18. maija Atzinums Nr. 6 un lietas materiāli.
- 4.2. Biroja 2017. gada 10. februāra lēmums Nr. 33 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” un lietas materiāli.
- 4.3. Aknīstes novada pašvaldības 2017. gada 15. februāra vēstule Nr.1.-9e/17 “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”, ar kuru tā informē, ka nepieprasa organizēt Paredzētās darbības sākotnējo sabiedrisko apspriešanu.
- 4.4. Ierosinātājas 2017. gada 28. februāra vēstule “*Par paziņojuma par sākotnējo apspriešanu publicēšanu un programmas ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanai izsniegšanu (Lielais Aknīstes purvs)*”.
- 4.5. Biroja 2017. gada 4. aprīļa Programma Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.

- 4.6. Izstrādātājas 2017. gada 28. novembra e-pasts, ar kuru nosūtīts paziņojums par IVN sabiedrisko apspriešanu.
- 4.7. Izstrādātājas 2017. gada 8. decembra e-pasts, ar kuru nosūtīts sabiedriskās apspriešanas protokols.
- 4.8. Aknīstes novada pašvaldības 2017. gada 28. decembra vēstule.
- 4.9. Izstrādātājas 2018. gada 21. aprīļa iesniegums, ar kuru Birojā iesniegts Ziņojums.
- 4.10. Aknīstes novada pašvaldības 2018. gada 8. maija vēstule Nr. 1.-9/308 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”*.
- 4.11. Pārvaldes 2018. gada 23. maija vēstule Nr. 2.5-20/1276 *“Par SIA “Vides Eksperti” izstrādāto ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu”*.
- 4.12. DAP 2018. gada 25. maija vēstule 4.9/2669/2018-N *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu kūdras ieguves paplašināšanai kūdras atradnē “Lielais Aknīstes purvs””*.
- 4.13. Izstrādātājas 2018. gada 2. augusta iesniegums, ar kuru Birojā iesniegts aktualizētais Ziņojums.
- 4.14. Eksperta Nr. 2 2018. gada 6. augusta apliecinājums par sniegto vērtējumu.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

- 5.1.1. Birojs, 2017. gada 10. februārī izdodot lēmumu Nr. 33 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”*, informēja Ierosinātāju un Aknīstes novada pašvaldību, ka nepieprasa organizēt sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmi, bet ka šādu pieprasījumu atbilstoši Ministru kabineta 2015. gada 13. janvāra noteikumu Nr. 18 *“Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”* 18.2. punktam var izteikt vietējā pašvaldība.
- 5.1.2. Aknīstes novada pašvaldība ar 2017. gada 15. februāra vēstuli Nr.1.-9e/17 *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* informēja Biroju un Ierosinātāju, ka tā nepieprasa organizēt Paredzētās darbības sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sanāksmi klātienē.
- 5.1.3. Uzsākot IVN, informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Aknīstes novada domē (Skolas iela 7, Aknīste) no pirmdienas līdz ceturtdienai no plkst. 8.00 līdz 17.00 un piektdienās no plkst. 8.00 līdz 14.30, kā arī interneta vietnē <http://www.lvm.lv/sabiedribai/meza-apsaimniekosana/parskati/ietekmes-uz-vidi-novertejums/pazinojumi>. Sabiedrībai iespēja iepazīties ar informāciju un materiāliem par paredzēto darbību bija no 2017. gada 24. februāra līdz 20. martam. Paziņojums par IVN procedūras uzsākšanu un sākotnējo sabiedrisko apspriešanu tika publicēts laikraksta *“Brīvā Daugava”* 2017. gada 24. februāra izdevumā Nr. 24 un Aknīstes novada domes informatīvajā izdevumā *“Aknīstes novada vēstis”* Nr. 2.
- 5.1.4. IVN sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā (no 2017. gada 24. februāra līdz 20. martam) priekšlikumi vai ierosinājumi Birojā netika iesniegti.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

- 5.2.1. Paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu tika publicēts Aknīstes novada domes laikraksta *“Brīvā Daugava”* 2017. gada 28. novembra izdevumā Nr. 136, kā arī interneta vietnēs www.akniste.lv, www.videseksperti.lv un www.vpvb.gov.lv. Ar Ziņojumu varēja iepazīties Aknīstes novada domē (Skolas iela 7, Aknīste) pirmdienās no plkst. 8.00 līdz 17.00 un piektdienās no plkst. 8.00 līdz 16.30. Ziņojums bija

pieejams paziņojumā norādītajās Izstrādātājas un pašvaldības tīmekļa vietnēs. Rakstiskus priekšlikumus un viedokli par Ziņojumu varēja izteikt līdz 2017. gada 29. decembrim.

- 5.2.2. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas sanāksme klātienē notika 2017. gada 7. decembrī Aknīstes novada domē domes sēžu telpā plkst. 17.00 (Skolas iela 7, Aknīste). Saskaņā ar protokolu tajā piedalījās 12 interesenti, tajā skaitā Ierosinātājas, Izstrādātājas un Aknīstes novada pašvaldības pārstāvji. Izstrādātājas pārstāve klātesošajiem sniedza informāciju par Paredzēto darbību un novērtējuma rezultātiem. Klātesošos galvenokārt interesēja iemesli, kādēļ iepriekš veiktais IVN noslēdzās ar priekšlikumu veikt ieguvi samazinātā Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa teritorijā, un kāda būtu ieguves teritorijas paplašināšanas ietekme uz putnu sugām. Sanāksmē tika apspriesti arī risinājumi ūdens novadīšanai no Darbības vietas.
- 5.2.3. Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas laikā Birojs saņēma Aknīstes novada pašvaldības 2017. gada 28. decembra vēstuli, ar kuru tā norādīja uz nepieciešamajiem papildinājumiem Ziņojumā, vēršot uzmanību arī uz iepriekš izdarītajiem secinājumiem par kūdras ieguves veikšanu samazinātā platībā, uzskatot, ka nebūtu pieļaujama kūdras ieguves lauku paplašināšana, ja ar to tiktu radīti būtiski zaudējumi videi.

5.3. Sabiedrības informēšana par Birojā iesniegto Ziņojumu un argumenti Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Birojā Ziņojums tika iesniegts 2018. gada 21. aprīlī. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja interneta vietnē www.vpvpb.gov.lv un pašvaldības interneta vietnē www.agniste.lv. Ziņojums elektroniski bija pieejams interneta vietnē www.videseksperti.lv.
- 5.3.2. Atsaucoties uz Biroja lūgumu sniegt viedokli par iesniegto Ziņojumu, Birojā tika saņemta:
- 5.2.3.1. Aknīstes novada pašvaldības 2018. gada 8. maija vēstule Nr. 1.-9/308, kurā pausts viedoklis, ka pašvaldībai nav ierosinājumu par Ziņojuma aktuālajā redakcijā iekļauto informāciju.
- 5.2.3.2. Pārvaldes 2018. gada 23. maija vēstule Nr. 2.5-20/1276, kurā pausts viedoklis, ka tai nav jaunu priekšlikumu attiecībā uz papildināto Ziņojumu.
- 5.2.3.3. DAP 2018. gada 25. maija vēstule 4.9/2669/2018-N, kurā tā norāda, ka Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas ietvaros noskaidrots, ka melnā stārķa ligzda mikroliegumā, kas atrodas ~1 km attālumā no pētāmās teritorijas, jau divus līdz trīs gadus nav apdzīvota. Līdz ar to DAP ieskatā nav nepieciešams uzstādīt Eksperta atzinumā Nr. 1 minēto trokšņa un cieta daļiņu piesārņojuma izplatīšanos aizturošu barjeru. Vienlaikus vērsta uzmanība uz nepieciešamību nodrošināt Radžupē novadāmo ūdeņu attīrīšanu, paredzot nosēdbaseinu vai filtru ierīkošanu novadgrāvjiem.
- 5.3.3. Pamatojoties uz Novērtējuma likuma 20. panta otro un trešo daļu, Birojs 2018. gada 13. jūnijā gan Ierosinātājai, gan Izstrādātājai nosūtīja vēstuli Nr. 5-01/558 par nepieciešamību sniegt papildus informāciju un novērtējumu Ziņojuma papildināšanai. Birojā Ziņojuma aktuālā redakcija tika iesniegta 2018. gada 2. augustā. Paziņojums par iesniegto Ziņojumu tika publicēts Biroja interneta vietnē www.vpvpb.gov.lv, pašvaldības interneta vietnē www.agniste.lv un Izstrādātājas interneta vietnē www.videseksperti.lv. Ziņojums elektroniski bija pieejams interneta vietnē www.videseksperti.lv.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Atradnes teritorijā jau ilgstoši notiek derīgo izrakteņu ieguve, ko, nomājot kūdras ieguves laukus no Ierosinātājas, veic SIA “*Hawita Baltic*”. Paredzētā darbība pēc būtības ir izmaiņas esošajā darbībā – ieguves platību palielināšana, un, kā novērtēts Ziņojumā, tā

nerada nepieciešamību pēc jaunas nozīmīgas infrastruktūras izveides vai ieguves metodikas maiņas.

6.2. Lielākā daļa ar Paredzēto darbību sagaidāmās ietekmes un to novērtējumam nepieciešamā izpēte tika nodrošināta un pabeigta jau laika periodā no 2014.-2016. gadam, ietekmes uz vidi novērtējumā, kas noslēdzās ar Atzinumu Nr.6 un Aknīstes novada domes 2016. gada 8. jūnija lēmumu (lēmuma protokola Nr.8). 2016. gadā sagatavotajā IVN ziņojumā, par kuru izdots Atzinums Nr.6, gan dabas vērtību novērtējums, gan hidroloģisko un hidroģeoloģisko apstākļu izmaiņu novērtējums, ietekmes uz gaisa kvalitāti, trokšņa, kā arī transportēšanas ietekmju novērtējums aptvēra arī ietekmes, ko varētu radīt ieguve visā Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī, t.i. – arī ietekmes, ko var radīt Paredzētā darbība (lēmums sākotnēji samazināt ieguves platību tika pieņemts pēc tam, kad bija jau novērtēta ietekme, ko varētu radīt kūdras ieguve visā Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņā jeb 141,5 ha platībā). Ņemot vērā minēto, Ziņojumā daudzviet izmantota informācija un ietvertas atsauces uz 2016. gadā sagatavoto IVN ziņojumu, par kuru izdots Biroja Atzinums Nr. 6. Arī Birojs, vērtējot Ziņojumu, ņem vērā jau Atzinumā Nr.6 ietvertos secinājumus, un vērtē, vai un kādā mērā ietekmes ar Paredzētās darbības uzsākšanu atšķirtos no ietekmēm, kas jau vērtētas Atzinumā Nr. 6, un vai – papildus Atzinumā Nr.6 jau konstatētajam – Paredzētās darbības īstenošanai nepieciešams noteikt arī citus īstenošanas nosacījumus (Novērtējuma likuma 20. panta desmitā daļa). Ievērojot minēto, konkrētās Paredzētās darbības IVN nedaudz atšķiras no citu paredzēto darbību ietekmes novērtējumiem, un arī šajā Biroja atzinumā uzmanība galvenokārt vērsta uz tiem jautājumiem, ko nepieciešams ievērot papildus Atzinumā Nr. 6 jau noteiktajam. Šādu jautājumu vidū ir Paredzētās darbības iespējama ietekme uz īpaši aizsargājamās putnu sugas – melnā stārķa (*Ciconia nigra*) mikroliegumu, siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (turpmāk – SEG) emisijas, kā arī kūdras ieguves radīto negatīvo ietekmju mazināšana ar rekultivācijas pasākumu (vai tai līdzvērtīgu pagaidu pasākumu) īstenošanu.

6.3. Kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.3.1. Ietekme uz dabas vērtībām, tostarp bioloģisko daudzveidību un ainavu, kā arī plānotie rekultivācijas pasākumi.
- 6.3.2. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ietekme uz ūdeņu kvalitāti.
- 6.3.3. Gaisu piesārņojošo vielu un SEG emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp no derīgā izrakteņa transportēšanas.
- 6.3.4. Troksnis un tā izplatība, tostarp no derīgā izrakteņa transportēšanas.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Ietekme uz dabas vērtībām, tostarp bioloģisko daudzveidību un ainavu, kā arī plānotie rekultivācijas pasākumi.

- 6.4.1.1. Lai gan netika konstatēti pilnībā izslēdzoši apstākļi kūdras ieguvei visā 2013. gada izpētes iecirknī, viens no galvenajiem iemesliem, kādēļ Atzinumā Nr. 6 tika secināts, ka kūdras ieguve 2013. gada izpētes iecirknī veicama samazinātā platībā, bija saistīts ar nepietiekami izvērtētajiem risinājumiem, kas nepieciešami (kuru īstenošana būtu lietderīga un pamatota) ietekmes uz melno stārķi (*Ciconia nigra*) samazināšanai. Tādēļ (iespējams, arī tādēļ, lai nodrošinātu ātrāku IVN procedūras gaitu) SIA “*Hawita Baltic*” nolēma samazināt kūdras ieguves platību, koncentrējot ieguves vietu tikai 2013. gada izpētes iecirkņa vidusdaļā. Kā jau norādīts iepriekš, ~1 km attālumā no Darbības vietas atrodas mikroliegums (ar buferzonu) melnā stārķa (*Ciconia nigra*) aizsardzībai, un saskaņā ar Eksperta Nr. 1 novērtējumu Radžupe, kurā paredzēts

novadīt purva susināšanas ūdeņus, ir īpaši aizsargājamās putna sugas barošanās vieta. Melnais stārķis ir īpaši aizsargājamā putnu suga, kuras aizsardzības statusu nosaka Noteikumi Nr. 396 un Direktīva, un šī suga ir īpaši jutīga (saimnieciskā darbība var būtiski ietekmēt tās ligzdošanas sekmes). Saskaņā ar Eksperta Nr. 1 vērtējumu troksnis var traucēt īpaši aizsargājamā putna barošanos, liekot meklēt tam jaunas barošanās vietas, lai nodrošinātu sekmīgu ligzdošanu, bet, piesārņojot ūdensteci ar cietajām (kūdras) daļiņām, var izmainīties tajā mītošo īpaši aizsargājamajai putna sugai piemēroto barības objektu pieejamība (gan no sugu sastopamības, blīvuma, gan ūdens caurredzamības aspekta), radot līdzīgu efektu kā trokšņa piesārņojums. Lai mazinātu šādu ietekmi, Eksperts Nr.1 ieteica veidot trokšņa un cieto daļiņu piesārņojuma izplatīšanos aizturošas barjeras. Tomēr, vērtējot Eksperta Nr.1 rekomendāciju ietekmes mazināšanai, tika secināts, ka barjeras uzstādīšana kūdras ieguves radītās ietekmes mazināšanai nebūs efektīva, jo ar kūdras ieguvi saistītie trokšņa avoti (kūdras ieguves tehnika), veicot darbu, nav izvietoti vienkopus, kas savukārt veicina trokšņa izplatīšanos dažādos virzienos un attālumos (tā kā skaņas izplatību ierobežojošas barjeras nav iespējams novietot katra trokšņa avota tiešā tuvumā, Eksperta Nr. 1 piedāvātais risinājums nesasniegtu savu mērķi). Pie šāda secinājuma nonāca arī DAP, 2015. gada 1. oktobra vēstulē Nr.4.9/53/2015-N-E un 2016. gada 6. janvāra vēstulē Nr.4.9/1/2016-N-E Birojam izsakot viedokli, ka skaņas barjeras izveidei nav iespējams rast konstruktīvu risinājumu, jo ieguves teritorija ir plaša, skaņa nāks no dažādām teritorijas vietām. Ievērojot minēto, SIA “*Hawita Baltic*” nolēma samazināt kūdras ieguves platību, attālinot ieguves vietu no mikrolieguma un saglabājot lielāku joslu neskartas purva teritorijas līdz Radžupei. Papildus tika izstrādāts risinājums, lai nodrošinātu no purva novadāmajā ūdenī esošo kūdras daļiņu izgulsnēšanos un nenonākšanu Radžupē. Tika secināts, ka, īstenojot šādus pasākumus, nav sagaidāms, ka kūdras smalkās daļiņas varētu nonākt Radžupē un tādejādi ietekmēt ūdensteces kvalitāti un Radžupes piemērotību kā īpaši aizsargājamās putna sugas (melnā stārķa) barošanās vietu. Tika secināts, ka platības samazināšana radītu mazāku ietekmi arī uz Aknīstes purvā (Darbības vietas tuvumā) mītošajiem citiem putniem, kā arī radītu mazāku Eiropas Savienības aizsargājamo biotopu *91D0* Purvaini meži* (prioritāri aizsargājams un *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* zudumu. Par šādu risinājumu kopumu Birojs izdeva Atzinumu Nr. 6, bet Ierosinātāja uzsāka jaunu IVN, lai turpinātu izpēti un noskaidrotu vai un kādiem risinājumiem iespējama kūdras ieguve visā 2013. gada izpētes iecirknī.

- 6.4.1.2. Paredzētās darbības IVN Ziņojumā atkārtoti izvērtēta ietekme uz vidi, ko varētu radīt kūdras ieguve visā 2013. gada izpētes iecirknī, tostarp uz melnā stārķa (*Ciconia nigra*) mikroliegumu. Papildus laiks, kas tika iegūts turpinot ietekmes uz vidi novērtēšanas procesu, ļāva novērot, ka melnā stārķa (*Ciconia nigra*) ligzda mikrolieguma teritorijā jau atkārtoti netiek izmantota, tā ir pamesta un putni divus līdz 3 gadus tajā neligzdo. Ievērojot minēto, gan Ziņojuma autori, gan DAP ir nonākuši pie secinājuma, ka alternatīvu risinājumu meklēšana Eksperta Nr.1 atzinumā norādītās ietekmes mazināšanai nav nepieciešama. Ja tiek īstenoti jau iepriekš izstrādātie un arī Ziņojumā atkārtoti paredzētie pasākumi no purva novadāmajā ūdenī esošo kūdras daļiņu nostādināšanai (lai nepieļautu to nonākšanu Radžupē), Paredzētās darbības īstenošana ir iespējama arī Atradnes 2013. gada izpētes iecirkņa perifērajā daļā.
- 6.4.1.3. Ziņojumā vērtētas Paredzētās darbības rezultātā ietekmētās īpaši aizsargājamo biotopu platības un šādas ietekmes nozīmīgums, attiecīgo biotopu sastopamība (Darbības vietā nav konstatētas īpaši aizsargājamas augu sugas). Secināts, ka Paredzētā darbība saistīta gan ar īpaši aizsargājamo biotopu platību zaudējumiem kūdras ieguves vietās, gan ar netiešo ietekmi kūdras laukiem piegulošajās teritorijās. Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī ir gan Eiropas Savienības aizsargājamais biotops Latvijā *7120 Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās*, gan *91D0* Purvaini*

meži. No minētajiem biotopiem 91D0* *Purvaini meži* ir vairāk pārstāvēts tieši Darbības vietā (2013. gada izpētes iecirkņa ārmalās), kas skaidrojams ar iecirkņa vidusdaļā kādreiz jau uzsāktās nosusināšanas ietekmi. Tomēr, vērtējot gan minēto biotopu kvalitāti, gan sagaidāmo nosusināšanas ietekmes pastiprināšanos (plānotā kūdras ieguve, saistībā ar kuru izdots Atzinums Nr.6), – to zaudējums netiek vērtēts kā būtisks. Arī Ziņojuma 5. pielikumā pievienotajā augu sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumā ietverts secinājums, ka biotopa 91D0* *Purvaini meži* kvalitāte pat bez kūdras ieguves veikšanas 2013. gada izpētes iecirknī ar laiku pazemināsies līdz zema. Vērtējot ietekmi un tās būtiskumu, Ziņojumā secināts, ka, īstenojot Paredzēto darbību, papildus IVN Atzinuma Nr. 6 teritorijai (80 ha) Eiropas Savienības aizsargājамie biotopi Latvijā 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* un 91D0* *Purvaini meži* tiktu zaudēti 61,5 ha platībā. Tomēr Ziņojuma 5. pielikumā pievienotajā sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumā sagaidāmais biotopu platības zudums ar kūdras ieguvi visā 2013. gada izpētes iecirknī atzīts kā nenožīmīgs. Novērtēts, ka biotops 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* Latvijā aizņem ~31 700 ha, kas ir ~0,49 % no valsts teritorijas, bet biotops 91D0* *Purvaini meži* – ~200 000 ha, kas ir ~3 % no valsts teritorijas. Vērtējot Paredzētās darbības griezumā - attiecīgais biotopa 91D0* *Purvaini meži* papildus zaudējums Latvijas mērogā būtu mērāms procenta simtdaļās, bet biotopa 7120 *Degradēti augstie purvi, kuros iespējama vai noris dabiskā atjaunošanās* zaudējums apmēram 0,2 %. Kā izriet no sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta atzinumā ietvertajiem secinājumiem, kūdras ieguves gadījumā (ietver arī Paredzētās darbības teritoriju) nozīmīgs aspekts ir piemērota rekultivācijas veida izvēle. Ievērojot to, ka dabiskās veģetācijas atjaunošanās purvā notiek lēni, kā viens no risinājumiem ieteikta apmežošana.

- 6.4.1.4. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmi uz Darbības vietā un tās tuvumā konstatētajām putnu sugām, Eksperta atzinumā Nr. 1 ietvertais vērtējums ir papildināts ar Eksperta atzinumu Nr. 2. Atkārtoti secināts, ka Darbības vietā un tās tiešā tuvumā nav konstatētas augstajiem purviem tipiskās, no tiem atkarīgās putnu sugas, kas skaidrojams ar to, ka Darbības vieta ir aizaugusi ar priedi, trūkst atklātas ainavas, tuvumā notiek kūdras ieguve. Neatkarīgi no Paredzētās darbības veikšanas vai neveikšanas – augstajiem purviem tipisko sugu klātbūtne Darbības vietā nav sagaidāma. Eksperta Nr. 1 atzinumā kā viens no piesardzības pasākumiem iepriekš bija ieteikta trokšņa ietekmes mazināšana pelēkās un melnās dzilnās, arī mežirbes dzīvotņu tuvumā. Šādas ietekmes mazināšanai Eksperta Nr. 2 atzinumā ieteikts pārdomāt transportēšanas risinājumus, plānot transporta plūsmas tikai caur 2011. gada inventarizācijas iecirkņa Austrumu laukumu (atbilst Paredzētās darbības risinājumam). Papildinot Eksperta Nr. 1 vērtējumu, Eksperts Nr. 2 secina, ka Paredzētā darbība tieši neietekmēs minētās sugas, arī hidroloģiskā režīma izmaiņām nebūs ietekmes uz to dzīvotnēm. Attiecībā uz griezi un niedru liju secināts, ka tās apdzīvo atklātās ainavas teritorijas ārpus purva un Paredzētā darbība, visticamāk, šo sugu populāciju neietekmēs. Secināts, ka dzervēm Atradnes teritorija nav piemērots ligzdošanas biotops, un ietekme vērtēta kā nebūtiska. Lai gan ķīķis tieši Darbības vietā neligzdo, tā ir putna barošanās vieta. Tādēļ Eksperts Nr. 2 pievienojas Eksperta Nr. 1 secinājumam, ka barošanās biotopa iznīcināšanai ir ietekme arī uz ķīķa ligzdošanu. Vērtējot ietekmes būtiskumu, secināts, ka tā ir nebūtiska - Paredzētā darbība varētu ietekmēt ~0,28 % no Latvijā ligzdojošās šīs putnu sugas populācijas. Tāpat ir sagaidāma ietekme uz rubeņu riestu un vakarlēpju ligzdošanu. No abu ekspertu atzinumiem izriet, ka minētās sugas Darbības vietu, visticamāk izmanto kā riesta/ligzdošanas vietu, tomēr Paredzētās darbības ietekme novērtēta ne lielāka kā uz 0,0625 % no vakarlēpja un ~0,56 % no rubeņu populācijas. Arī uz citām putnu sugām, kuras ligzdo un/vai barojas Lielā Aknīstes purva tuvējā apkārtnē, būtiska negatīva

ietekme nav prognozēta. Vērtējot piemērotākos risinājumus Darbības vietas rekultivācijai, Eksperts Nr. 2 ieteic izstrādāto kūdras lauku uzpludināšanu, veidojot mozaīkas veida ainavu (mākslīgas saliņas, fragmentārus niedrājus) un tādējādi vairojot teritorijā sastopamo putnu sugu dažādību.

6.4.1.5. Birojs jau Atzinumā Nr. 6 ir norādījis, ka kūdras ieguves gadījumā nosusinātās un izstrādātās teritorijas pēc iespējas ātrāk nepieciešams rekultivēt, jo šādas teritorijas ir potenciāli SEG emisiju avoti. Tāpat rekultivācija nodrošina arī izstrādāto lauku iekļaušanos apkārtējā ainavā, uzlabo izstrādāto teritoriju ugunsdrošību un ilgtspējīgu attīstību. Atzinumā Nr.6 bija ietverts aizrādījums par līdz šim neatbilstīgu pieeju Atradnes rekultivācijas plānošanā un veikšanā un Atzinuma Nr. 6 6.4.2.21. punkta d), e) un f) apakšpunktos ietverti nosacījumi, ka rekultivācija nepieciešama jau paralēli kūdras ieguves lauku paplašināšanai, bet vietās, kur rekultivācijas uzsākšana un pabeigšana šobrīd netiek uzskatīta par racionālu – jānodrošina vismaz pagaidu risinājumi. Birojs secina, ka Atzinumā Nr. 6 noteiktais Paredzētās darbības IVN Ziņojumā ir ņemts vērā. Ziņojumā izsvērts, ka renaturalizācija jeb purva atjaunošanās dabiskā veidā ir viens no perspektīvākajiem izstrādāto kūdras atradņu apsaimniekošanas veidiem un uzskatāma par prioritāru arī Atradnē, tostarp 2013. gada izpētes iecirknī. Attiecīgi Ziņojumā paredzēts, ka Atradnē kā prioritārais rekultivācijas veids tiek noteikta purva renaturalizācija ar grāvju sistēmu aizsprostošanu un ūdens līmeņa paaugstināšanu. Tomēr Ziņojumā ir paredzēti arī pagaidu risinājumi, kas ietver izstrādāto kūdras lauku sagatavošanu lauksaimniecībai, izveidojot ogulāju vai mētrāju audzēšanas laukus, un/vai kokaudžu plantāciju stādīšanai. No Ziņojuma (2.12. nodaļa) izriet, ka šādus pagaidu pasākumus plānots uzsākt, sākot ar 2023. gadu, bet pilnu rekultivāciju – 2050. gadā (Austrumu laukumā un daļā Rietumu laukuma paredzēts uzsākt pagaidu rekultivācijas pasākumus jau pēc 2023. gada, bet citās Rietumu laukuma daļās šādu pasākumu uzsākšana plānota pakāpeniski – periodā no 2028. gada līdz 2050. gadam). Ziņojums papildināts ar informāciju par kūdras (mazsadalījušās kūdras) slāņa vidējo biezumu Atradnes līdzšinējās ieguves teritorijās (2011. gada inventarizācijas iecirkņa Rietumu laukumā un Austrumu laukumā), Atzinuma Nr.6 teritorijā un Darbības vietā, kā arī plānoto pagaidu pasākumu un rekultivācijas laika grafiku.

6.4.1.6. Vadoties no visa iepriekš minētā, kā arī ņemot vērā Atzinumā Nr. 6 jau konstatēto, Birojs secina, ka pie nosacījuma, ja tiek ievēroti Ziņojumā iestrādātie Paredzētās darbības īstenošanas risinājumi, tajā skaitā risinājumi, kas paredzēti, lai novērstu vai samazinātu ietekmi uz vidi, nav sagaidāms, ka kūdras ieguves platību paplašināšanai par 61,5 ha Darbības vietā varētu būt būtiska negatīva ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamo putnu populācijām. Birojs nekonstatē no IVN rezultāta izrietošus apstākļus, kas būtu par pamatu nepieļaut Paredzēto darbību. Vērtējot, vai un kādā mērā ietekmes ar Paredzētās darbības uzsākšanu atšķirtos no ietekmēm, kas jau vērtētas Atzinumā Nr. 6, un vai papildus Atzinumā Nr. 6 jau konstatētajam, Paredzētās darbības īstenošanai nepieciešams noteikt arī citus īstenošanas nosacījumus (Novērtējuma likuma 20. panta desmitā daļa), Birojs secina, ka arī Paredzētās darbības gadījumā nepieciešams noteikt līdzvērtīgus nosacījumus tiem, kas noteikti kūdras ieguvei 2013. gada izpētes iecirkņa centrālajā daļā (Atzinuma Nr. 6 teritorija). Tomēr, ievērojot papildus izpēti un secinājumus, kas izdarīti šī IVN ietvaros, atsevišķi nosacījumi papildināmi. **Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas pirmais punkts noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kas paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu Paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi. Vienlaikus Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu arī ar Biroja atzinumu nostiprināt vai izvirzīt šādus nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Ieguves teritorijas sagatavošanas darbi, kas saistīti ar apauguma noņemšanu, veicami ārpus putnu ligzdošanas sezonas.
- b) Radžupē pieļaujams novadīt tikai no cietajām (kūdras) daļiņām attīrītu purva nosusināšanas ūdeni.
- c) Atradne rekultivējama iespējami savlaicīgi, kur iespējams rekultivācijas pasākumus daļā no platībām īstenojot jau paralēli kūdras ieguvei. Vietās, kur rekultivācijas pasākumu realizācija un pabeigšana pagaidām nav racionāla un lietderīga, veicami Ziņojumā paredzētie pagaidu pasākumi ietekmes mazināšanai.
- d) Ziņojumā paredzētie renaturalizācijas pasākumi īstenojami atbilstoši rekultivācijas plānam, kurā, balstoties uz hidroģeoloģiskiem aprēķiniem, nosakāmi attiecīgajai Atradnes daļai nepieciešamo darbu apjomi un sasniedzamais rezultāts (piemēram, aizdambējamie, aizberamie vai likvidējamie susināšanas un kartu grāvji, izņemamās drenāžas caurules, uzpludināšanas līmeņa augstums).

6.4.2. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ietekme uz ūdeņu kvalitāti:

6.4.2.1. Izvērtējis Ziņojumu un tajā prognozēto Paredzētās darbības ietekmi, Birojs secina, ka ar Paredzētās darbības īstenošanu sagaidāmā ietekme uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, kā arī ietekme uz ūdeņu kvalitāti būs līdzvērtīga Atzinumā Nr. 6 jau novērtētajai, jo tā jau iepriekš tika vērtēta kūdras ieguvei nesamazinātajā 2013. gada izpētes iecirkņa platībā. Ievērojot minēto, arī Ziņojumā konkrētās sadaļas nav būtiski papildinātas, jo jauni apstākļi šī IVN ietvaros nav konstatēti. Arī Birojs, izsniedzot šo atzinumu, atkārtoti pārskata tikai galvenos raksturlielumus un secinājumus, kā arī papildinājumus, ja tādi veikti.

6.4.2.2. Rezumējoši:

- 6.4.2.2.1. 2013. gada izpētes iecirkņa, tostarp Darbības vietas nosusināšanas pasākumi daļēji ir veikti jau iepriekš, un grāvji teritorijā ir saglabājušies. No Ziņojuma izriet, ka jauni grāvju posmi paredzēti ap IVN Atzinuma Nr. 6 teritoriju un Darbības vietu, tomēr Birojs pieļauj, ka grāvju sistēmas izvietojums varētu tikt nedaudz mainīts. Tas saistīts ar to, ka 2013. gada izpētes iecirkņa teritorija ietekmes uz vidi novērtējumu gaitā tika koriģēta (sākotnējā ieguves platības samazināšana).
- 6.4.2.2.2. Paredzēts, ka novadāmie ūdeņi pašteses ceļā pa kartu grāvju un novadgrāvju sistēmu tiks novadīti Radžupē. No Ziņojuma 4. pielikuma Birojs secina, ka Radžupei no 2013. gada izpētes iecirkņa pieslēdzas divi novadgrāvji (attiecīgi A virzienā ~1 km, bet D virzienā ~2 km attālumā) un ka iecirkņa DR daļā paredzēts izveidot nosēdbaseinu vai nosēdbaseinu grupu, kurā tiks nostādināts no purva novadāmais ūdens un pakāpeniski izgulsnētas ūdenī esošās kūdras daļiņas.
- 6.4.2.2.3. No aprēķiniem izriet, ka gada laikā kopumā no Lielā Aknīstes purva A daļas notek $6,86 \times 10^5 \text{ m}^3$. Ziņojumā novērtēts, ka, ņemot vērā to, ka no Darbības vietas novadāmā ūdens daudzums būs neliels un vispirms tecēs pa novadgrāvjiem mežu teritorijās (tikai ~1 km attālumā no Darbības vietas ieplūdis Radžupē), nav sagaidāms, ka novadāmie purva ūdeņi varētu ietekmēt dabisko ūdensteču – Radžupes un Dienvidsusējas – ūdeņu ķīmisko sastāvu, izraisot pārmaiņas ūdensteču bioloģiskajā daudzveidībā un produktivitātē.
- 6.4.2.2.4. Atbilstoši Ziņojumam Lielais Aknīstes purvs, līdzīgi kā citi augstā tipa purvi, ir praktiski izolēta sistēma, tajā skaitā no hidroloģiskā aspekta. Tādēļ nav sagaidāms, ka Paredzētās darbības ietekme varētu nozīmīgi izmainīt

hidroloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus ārpus purva teritorijas. Atbilstoši Ziņojumā ietvertajam novērtējumam, ~ 1 m dziļa susināšanas grāvja ietekme beidzas jau 4 – 5 m attālumā no grāvja borta. Plašāka ietekme ir novadgrāvjiem (var sniegties ~50-80 m attālumā) un šādā joslā var attīstīties purva biotopu izmaiņas. Atbilstoši Ziņojumā novērtētajam, būtiskākās negatīvās ietekmes sagaidāmas ~50 – 80 m uz Z un ZA no Darbības vietas ārējās robežas, jo šajā teritorijā susināšanas ietekmē sagaidāma ietekme uz mitruma režīmu, kā rezultātā tiks ietekmēts kūdraino augšņu mitruma režīms un sāksies to sablīvēšanās, izzudīs mitrummīlošiem augiem piemēroti augšanas apstākļi un uzlabosies koku augšanas apstākļi, kas vērtējama kā negatīva un dabiskus purvus degradējoša ietekme. Savukārt teritorijās, kas atrodas no Paredzētās darbības vietas uz D, ņemot vērā dabisko ūdens plūsmas virzienu un paredzēto no purva novadāmo ūdeņu plūsmas virzienu, sagaidāma pat pārpurvošanās procesu attīstība, kas, ņemot vērā, ka teritorija ir purvainā, vērtējama pozitīvi. Tomēr kopumā šādu procesu attīstība nav vērtējama kā būtiska, jo tie neizpaudīsies plašās teritorijās un neskars biotopus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās.

6.4.2.3. Saskaņā ar Ziņojumu ugunsdzēsībai nepieciešamos ūdens krājumus nodrošinās Atradnē iepriekš jau ierīkotās un papildus paredzētā ūdenstilpne (nostādināšanas dīķis), kā arī ūdens kūdras lauku grāvjos.

6.4.2.4. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs konstatē, ka, ievērojot Ziņojumā ietvertos risinājumus un ietekmi mazinošos pasākumus, nav sagaidāms, ka Paredzētā darbība varētu atstāt būtisku negatīvu ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, augšnes struktūras un mitruma izmaiņām, virszemes un pazemes ūdens kvalitāti vai veicināt mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizāciju nozīmīgos apjomos. Ar Paredzēto darbību ir sagaidāmas kūdras ieguvei raksturīgās ietekmes, tomēr izmaiņas nav sagaidāmas tik nozīmīgas, lai atstātu iespaidu uz dabiskās vides absorbcijas spēju un tiešā tuvumā nav identificētas pret pārmaiņām īpaši jutīgas teritorijas vai objekti, un izslēdzot apstākļi Paredzētās darbības realizācijai nav konstatēti. Atbilstoši Novērtējuma likuma 24. panta pirmajai daļai Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu. Vienlaikus Birojs uzskata, ka saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu ir nepieciešams arī ar šo atzinumu nostiprināt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība ir iespējama vai nav pieļaujama:

- a) Atbilstoši Ziņojumā paredzētajam, plānojot novadāmo purva ūdeņu ievadišanu izveidotajos un no jauna ierīkojamos novadgrāvjos, jāparedz nosēdbaseins ūdeņu nostādināšanai.
- b) Jānodrošina novadgrāvju tehniskā stāvokļa uzraudzība un pie nepieciešamības to tīrīšana.
- c) Jānodrošina Ziņojumā paredzētie ugunsdrošības pasākumi, tostarp preventīvie pasākumi, novēršot un samazinot ugunsgrēka izcelšanās iespējamību.

6.4.3. Gaisu piesārņojošo vielu un SEG emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp no derīgā izrakteņa transportēšanas:

6.4.3.1. Izvērtējis Ziņojumu un tajā prognozēto Paredzētās darbības ietekmi, Birojs secina, ka ar Paredzētās darbības īstenošanu sagaidāmā ietekme uz gaisa kvalitāti būs līdzvērtīga Atzinumā Nr. 6 jau novērtētajai, jo tā jau iepriekš tika vērtēta kūdras ieguvei nesamazinātājā 2013. gada izpētes iecirkņa platībā. Ievērojot minēto, arī Ziņojumā konkrētās sadaļas nav būtiski papildinātas, jo jauni apstākļi šī IVN ietvaros nav konstatēti. Arī Birojs, izsniedzot šo atzinumu, atkārtoti pārskata tikai galvenos

raksturlielumus un secinājumus, kā arī papildinājumus, ja tādi veikti (tostarp SEG emisiju vērtējumu).

6.4.3.2. Rezumējoši:

- 6.4.3.2.1. Galvenās gaisu piesārņojošās vielas kūdras ieguvei, neatkarīgi no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģiskās alternatīvas, ir putekļu daļiņas un gāzveida izmeši no kūdras lauku sagatavošanas un izstrādes procesiem, izmantotās kūdras lauku sagatavošanas, kā arī kūdras ieguves tehnikas un transporta līdzekļu dzinējiem. Ziņojumā veikti aprēķini gaisu piesārņojošo vielu emisijām, ko rada gan ieguves lauku sagatavošana, gan katra no kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvām. Aprēķinos ņemta vērā gan Paredzētā darbība, gan summārās ietekmes un transportēšanas ietekmes.
- 6.4.3.2.2. Kravas automašīnām tiek izmantots pārsegums, lai novērstu putēšanu. Transportēšanas vajadzībām no kūdras laukiem tiek izmantoti Atradnes ceļi (no dzelzsbtona plāksnēm) un Ierosinātās meža ceļš (grants seguma), kura tuvumā nav viensētu, tālāk transportēšana tiek veikta pa a/c P73 un P74, kas ir asfaltēti.
- 6.4.3.2.3. Aprēķinos pieņemts, ka kūdras ieguves lauku sagatavošana to izstrādei vidēji tiks veikta 6 mēnešus gadā (5 dienas nedēļā, vidēji no 8.00 – 17.00) jeb ~960 h/gadā un pabeigta 3 gadu laikā. Savukārt kūdras ieguvei gan esošajos, gan plānotajos izstrādes laukos paredzēts iegūt no maija līdz septembrim (5 dienas nedēļā, vidēji no 8.00 – 17.00) ~800 h/gadā, atkarībā no laikapstākļiem.
- 6.4.3.2.4. Secināms, ka aprēķinu metodika, datorprogrammas izvēle, informācija par esošo piesārņojuma līmeni Paredzētās darbības ietekmes zonā un piesārņojošo vielu apjoms ir nemainīgs no Atzinumā Nr. 6 izvērtētā un netiek apskatīts atkārtoti. Tas skaidrojams ar faktu, ka jau sākotnēji kūdras ieguves paplašināšana bija plānota visā 2013. gada izpētes iecirknī 141,5 ha platībā. Papildus Ziņojumā tikai precizēti izkliedes aprēķinu rezultāti (skat. šī Atzinuma 6.4.3.2.6. punktu).
- 6.4.3.2.5. Saskaņā ar Ziņojumu gaisa piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana veikta sliktākajam scenārijam, gada griezumā vienlaicīgi ņemot vērā gan esošo ieguvei Atradnes Rietumu un Austrumu laukos, gan Paredzēto darbību.
- 6.4.3.2.6. Izvērtējot piesārņojuma izkliedes aprēķinu rezultātus, secināms, ka maksimālās gāzveida gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas radīsies, iegūstot gabalkūdru, jo, pielietojot minēto ieguves tehnoloģiju, vienlaicīgi kūdras laukos tiek nodarbināts vislielākais skaits tehnisko vienību (Ziņojuma 59. lpp.). Tomēr izkliedes aprēķinu rezultāti parāda, ka gāzveida piesārņojošo vielu koncentrācijas nevienā no alternatīvām pat pašā Darbības vietā nepārsniegs Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumos Nr. 1290 "*Noteikumi par gaisa kvalitāti*" (turpmāk – Noteikumi Nr. 1290) noteiktās robežvērtības. Savukārt cieto daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} koncentrācijas lielākā apjomā rada kūdras ieguve ar frēzēšanas paņēmieni. Aprēķināts, ka 2013. gada izpētes iecirkņa teritorijā cieto daļiņu PM₁₀ un PM_{2,5} emisijas var sasniegt 119,1 % no diennakts robežlieluma, 59,5 % no gada robežlieluma daļiņām PM₁₀ un 86,8 % no gada robežlieluma daļiņām PM_{2,5} (Ziņojuma 4.2.16. tabula). Tomēr, izvērtējot sagatavotās gaisu piesārņojošo vielu izkliedes kartes, secināms, ka, neatkarīgi no pielietotās kūdras ieguves tehnoloģijas, – ārpus Atradnes teritorijas, tostarp dzīvojamo māju teritorijās, gaisa kvalitātes robežlielumu pārsniegumi nav prognozēti. Paredzētā darbība neatstās būtisku ietekmi uz apkārtnes gaisa kvalitāti.
- 6.4.3.3. Ziņojumā novērtētas arī SEG emisiju vērtības, kas radīsies no kūdras ieguves Paredzētās darbības teritorijā, un to prognozētais samazinājums, īstenojot plānoto teritorijas rekultivāciju (appludināšana). Lai nodrošinātu informācijas salīdzināmību, siltumnīcefekta gāzu (turpmāk – SEG) novērtējumā izmantota tā pati metodika, kas piemērojama, sagatavojot sektora emisiju prognozes Nacionālajam inventarizācijas

ziņojumam (turpmāk – NIZ). SEG emisiju aprēķins veikts, izmantojot Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes izstrādāto metodoloģiju (2006. gada vadlīnijas un to 2013. gada papildinājumi). Saskaņā ar Ziņojumu SEG emisiju aprēķinā ietvertas gan esošās (460 ha), gan jaunās kūdras ieguves teritorijas (141,5 ha), vienlaikus ņemot vērā emisijas gan no izstrādātajām teritorijām, gan no paša kūdras ieguves procesa (emisijas no iegūtā kūdras apjoma). Aprēķins kopumā veikts 50 gadus ilgam periodam, pieņemot, ka kūdras ieguve process ilgst 30 gadus. Vērtējot pret sektora emisiju prognozēm, Ziņojumā secināts, ka summārās SEG emisijas gan no esošās darbības Atradnē, gan no Paredzētās darbības veido ~4,3 % no NIZ SEG emisijām mitrzemēs. Ņemot vērā minēto, nav pamata uzskatīt, ka ar Paredzētās darbības realizāciju attiecīgā sektora SEG emisijas tiktu būtiski palielinātas, tomēr tās ir vērā ņemamas. Izvērtējis Ziņojumā iekļauto informāciju un aprēķinus, Birojs secina, ka pēc kūdras lauku rekultivācijas SEG emisijas no attiecīgajām platībām veidos ~ 30 % no emisijām, ko radītu šādas platības atsegti kūdras lauki, tādēļ iespējami savlaicīgu rekultivācijas pasākumu nodrošināšana ir būtiska. Kā izriet no Ziņojuma, Atradnē (līdz tās renaturalizācijai) ir paredzēts uzsākt arī pagaidu rekultivācijas pasākumus.

6.4.3.4. Lemjot par nosacījumu izvirkšanās nepieciešamību, Birojs norāda, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana, ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātajai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Birojs jau Atzinumā Nr. 6 ir konstatējis, ka Darbības vietas novietojums nodrošina, ka nedz ieguves process, nedz iegūta materiāla transportēšana cauri Atradnei netiek veikta tiešā dzīvojamo māju tuvumā, un piesārņojošo vielu koncentrācijas ārpus Atradnes teritorijas un pie tuvākajām dzīvojamām mājām nebūs būtiskas. Izvērtējot Ziņojumu, Birojam nav pamata nonākt pie atšķirīgiem secinājumiem un – tā kā prasības kūdras lauku rekultivācijai un pagaidu pasākumiem, lai samazinātu SEG emisijas, ir jau noteikti citās šī Biroja atzinuma apakšnodalās, - Birojam nav nepieciešams noteikt papildus nosacījumus gaisu piesārņojošo vielu koncentrāciju samazināšanai Novērtējuma likuma 20. panta desmitās daļas izpratnē.

6.4.4. Troksnis un tā izplatība, tostarp no derīgā izraktena transportēšanas:

6.4.4.1. Arī attiecībā uz troksni un transportēšanas ietekmēm Birojs secina, ka ar Paredzētās darbības īstenošanu sagaidāmā ietekme būs līdzvērtīga Atzinumā Nr. 6 jau novērtētajai, jo tā jau iepriekš tika vērtēta kūdras ieguvei nesamazinātajā 2013. gada izpētes iecirkņa platībā. Ievērojot minēto, Ziņojumā konkrētās novērtējuma sadaļas nav būtiski papildinātas, jo jauni apstākļi šī IVN ietvaros nav konstatēti. Arī Birojs, izsniedzot šo atzinumu, atkārtoti pārskata tikai galvenos raksturlielumus un secinājumus, kā arī papildinājumus, ja tādi veikti.

6.4.4.2. Trokšņa izplatības novērtējums veikts, ņemot vērā gan kūdras ieguvi Atradnes Rietumu un Austrumu laukumos, gan kūdras ieguvi visā Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī, tajā skaitā transportēšanu. Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 *“Trokšņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 16) 1. pielikuma 1.2. punktam, Paredzētā darbība plānota tikai periodā, kas kvalificējas kā diena (t.i. – vakara un nakts troksnis ar Paredzēto darbību netiek radīts), kad individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās trokšņa A – izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis ($L_{diēna}$) nedrīkst pārsniegt 55 dB(A). Transportēšanu paredzēts veikt darba dienās no plkst. 8.00 līdz 17.00.

6.4.4.3. Paredzētā darbība plānota 2013. gada izpētes iecirknī, kuras tuvumā nav dzīvojamo māju vai Teritorijas plānojumā paredzētu dzīvojamās apbūves teritoriju. Ievērojot minēto, Paredzētās darbības ietvaros plānotā kūdras ieguve neradīs traucējošu troksni

un Noteikumos Nr. 16 noteikto robežlielumu pārsniegumus. No Ziņojuma izriet, ka tuvāk pret apdzīvotām teritorijām ir izvietoti esošie kūdras ieguves lauki – Atradnes Austrumu un Rietumu lauki, tomēr arī pret līdzšinējām ieguves teritorijām tuvākās viensētas atrodas ~ 400 m attālumā, bet citas viensētas ~ 700-800 m attālumā. Ņemot vērā šos attālumus, būtiskas negatīvas ietekmes no ieguves procesiem nav prognozētas (to apstiprina arī veiktais novērtējums).

- 6.4.4.4. Līdzvērtīgi Atzinumā Nr. 6 jau konstatētajam secināms, ka būtiskākās ietekmes var radīt tieši transportēšana, tostarp tādēļ, ka transportēšanas maršruta tuvumā izvietotas vairākas viensētas. Transportēšanas vajadzībām no kūdras laukiem tiek izmantoti Atradnes ceļi (no dzelzsbetona plāksnēm) un Ierosinātājas meža ceļš (grants seguma), kura tuvumā nav viensētu, tālāk transportēšana tiek veikta pa a/c P73 un P74, kas ir asfaltēti. Atbilstoši novērtējumam, viensētās, kas atrodas tuvāk reģionālajiem autoceļiem, jau šobrīd ir Noteikumos Nr. 16 noteikto robežlielumu pārsniegumi (trokšņa līmenis dienā (L_{diena}) sasniedz 63,5 un 62,3 dB(A)). Novērtēts, ka līdz ar kūdras ieguves uzsākšanu arī Atradnes 2013. gada iecirknī, derīgā izrakteņa transportēšanas reisu skaits palielinātos no 2 650 līdz 3 980 reisiem gadā, kas kopā veidotu ~3 % no kravas autotransporta plūsmas uz reģionālās nozīmes a/c P73 un P74 (kopējā kravas autotransporta plūsma uz minētajiem a/c tad sasniegtu ~11 %).
- 6.4.4.5. Saskaņā ar Ziņojumu trokšņa novērtējumā pieņemts sliktākais scenārijs, proti, IVN Atzinuma Nr. 6 teritorijā un IVN teritorijā vienlaicīgi darbojas visa gabalkūdras ieguves tehnika (skat. Ziņojuma 4.4.2. tabulu), kas izvietota iespējami tuvāk teritorijas robežai (definēti kā punktveida avoti), kā arī notiek kūdras transportēšana no Atradnes (ņemta vērā arī esošā satiksmes intensitāte uz a/c P73 un P74). Trokšņa rādītāju novērtēšana veikta 1,5 m augstumā, kas atbilstoši Noteikumiem Nr. 16 ir mazākais pieļaujamais augstums virs zemes akustiskajai plānošanai. Trokšņa novērtējumam izmantota *Braunstein+Berndt GmbH* izstrādātā trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra *SoundPLAN Essential* (licences numurs 7073). Ar šo programmu iespējams aprēķināt trokšņa rādītājus atbilstoši vides trokšņa novērtēšanas metodēm, kas noteiktas Noteikumos Nr. 16.
- 6.4.4.6. Trokšņa novērtējuma rezultāti apkopoti Ziņojuma 4.4.4. tabulā. No tiem secināms, ka pēc kūdras ieguves uzsākšanas arī Atradnes 2013. gada izpētes iecirknī, ietekme transportēšanas maršruta tuvumā varētu palielināties, jo par aptuveni vienu transporta vienību stundā palielinātos kravas transporta intensitāte. Tomēr prognozētais trokšņa līmeņa palielinājums rādītājam L_{diena} transportēšanas maršrutam tuvākajās viensētās *Rudzīši* un *Aizkārkli* būtu ~0,1-0,2 dB(A) robežās (nesasniegtu 1 dB(A)). Trokšņa novērtējums ir tuvinājums reālajai situācijai, cita starpā neņemot vērā dabiskos trokšņa šķēršļus, t.i. veģetāciju, tādējādi kopējā trokšņa līmeņa pieaugums 0,1-0,2 dB(A) robežās var nebūt identificējams.
- 6.4.4.7. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un izvērtējot Ziņojumā sniegto informāciju, Birojs nekonstatē, ka būtu pamats Paredzētās darbības nepieļaušanai trokšņa ietekmes aspektā, tomēr – līdzvērtīgi kā tas noteikts Atzinumā Nr. 6, Paredzētās darbības īstenošanā jānodrošina pasākumi, kas nepieļautu vides stāvokļa pasliktināšanos viensētu *“Rudzīši”* un *“Aizkārkli”* teritorijā. Ievērojot minēto, Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu izvirzāmi šādi nosacījumi:
- a) Ar Paredzēto darbību saistītos transporta reismus pieļaujams veikt tikai darba dienās, dienas laikā, kas atbilstoši Noteikumiem Nr. 16 ir laika posms no 7.00 – 19.00, uz kuru attiecas trokšņa rādītājs L_{diena} . Šādi darba organizācijas nosacījumi un paredzētie risinājumi ir jāiekļauj derīgo izrakteņu ieguves projektā un Ierosinātājai jānodrošina to ievērošanu.

b) Ierosinātajai jāparedz pasākumi, kurus nepieciešamības gadījumā iespējams īstenot, lai nepieļautu vides stāvokļa pasliktināšanos viensētās “Rudzīši” un “Aizkārkli”. Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā dzīvojamo māju teritorijās un pie Paredzētās darbības trokšņa ietekmei visvairāk pakļautajām fasādēm veicami mērījumi Trokšņa noteikumu Nr. 16 paredzētajā kārtībā un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par trokšņa ietekmes mazināšanas pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības nosacījumu un ierobežojumu īstenošanu. Pēc papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti iesniedzami Pārvaldē un pašvaldībā, bet trokšņa pārsnieguma gadījumā arī pasākumu plāns, ar kuriem tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana.

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izvērtējusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes galvenajos aspektos, tajā skaitā ietekmi uz gaisa kvalitāti, trokšņa ietekmi, transportēšanas ietekmes, ietekmi uz hidroloģisko un hidroģeoloģisko režīmu, ietekmi uz augsnes struktūras un mitruma režīmu, ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, īpaši aizsargājamām dabas vērtībām u.c. Izvērtējis Ziņojumā vērtētās kūdras ieguves tehnoloģiju alternatīvas (frēzēšanas vai grieztās kūdras ieguves metodes), tostarp to ietekmi uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni, Birojs nekonstatē tādas apstākļus, kas kopumā nepieļautu Paredzēto darbību vai kādu tās vērtēto alternatīvu.

Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi prim daļa).

Direktors

A. Lukševics

2018. gada 17. septembrī